

बौदीकाली गाउँपालिकाको बाह्रौँ गाउँ सभामा

गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री डिल कुमारी के.सी. सारु मगरज्यूले प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट वक्तव्य

आदरणीय गाउँसभा अध्यक्षज्यू,

सम्पूर्ण गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

१. बौदीकाली गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले यस गाउँपालिकाको बाह्रौँ गाउँसभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट प्रस्तुत गरिरहँदा गौरव महशुस गरेको छु । यस महत्वपूर्ण अवसरमा मुलुकलाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको युगमा ल्याउन योगदान गरी बौदीकाली गाउँपालिकालाई आफ्नो सीमा भित्र रहेका विकास निर्माण लगायतका क्षेत्रहरूमा रहेर बजेट निर्माण गर्न कानूनी आधार उपलब्ध गराउन जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात महान शहीदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली तथा यस गाउँपालिकालाई यो अवस्थासम्म ल्याउन योगदान गर्नुहुने अग्रज महान् गाउँपालिकाबासी नागरिक र राजनीतिक नेतृत्वप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।
२. संघीयताको कार्यान्वयनसँगै राज्य पुर्नसंरचनाको महत्वपूर्ण पक्षको रूपमा रहेको वित्तीय संघीयताको कार्यान्वयन भैरहेको छ । जनप्रतिनिधिमूलक लोकतान्त्रिक पद्धतिबाट बौदीकाली गाउँपालिकाबासीले खोजेको सेवा, चाहेको विकास र परिकल्पना गरेको समाजको निर्माण गर्ने प्रणाली स्थापित भएको छ । गाउँपालिकाको कार्य सम्पादनबाट स्रोत, साधन र अवसरको अधिकतम परिचालन गर्दै समृद्धि तर्फ अघि बढ्ने आधारशीला यस गाउँपालिकामा पनि तयार भएको छ ।
३. बौदीकाली गाउँपालिकाले हासिल गरेको युगान्तकारी राजनीतिक उपलब्धिको फलस्वरूप समृद्ध गाउँपालिका, सुखी गाउँपालिकाबासीको आकांक्षा हासिल गर्ने दिशामा यो गाउँपालिका दृढताका साथ अघि बढेको छ । यस क्रममा सामाजिक न्यायको प्रत्याभूति सहितको जनउत्तरदायी गाउँपालिका र सभ्य सुसंस्कृत एवं कर्तव्यनिष्ठ समाज निर्माण गर्दै पूर्ण लोकतन्त्रको दिशामा समृद्ध अर्थतन्त्र निर्माणका लागि यो गाउँपालिका प्रतिवद्ध छ ।
४. विगतमा गाउँपालिकाले लिएका नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयनबाट यस गाउँपालिकाभित्र धेरै परिवर्तनका संकेतहरू देखिएका छन् । गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेका विभिन्न कार्यक्रम मार्फत गाउँपालिकाबासीहरूले आफ्नो आय

स्तर बढाउने, नकारात्मक कार्यहरुमा खबरदारी गर्ने, समाज सुधारको बाटोमा आफूलाई समाहीत गर्ने, गरिबी, विपन्नता, निरक्षरता र पछ्यौटेपनको अवस्थामा क्रमिक सुधार हुदै आएको छ ।

५. आर्थिक, सामाजिक र भौतिक पूर्वाधार निर्माण र पुनर्निर्माण कार्यमा तीव्रता आएको छ । विकासमा जनताको चासो तथा गुनासाका खबरदारीहरु देखा पर्न थालेका छन् । समग्रमा चालु आर्थिक वर्षमा समग्र विकासको अवधारणा अनुसार गाउँपालिकाका विभिन्न विकासका सम्भावनाहरुमा लगानी बढाइएको थियो जसको कार्यान्वयन अपेक्षित रूपमा भैरहेको अवस्था देखिएको छ । गाउँपालिकाभिन्न जनताले प्रत्यक्ष अनुभव गर्ने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका छन् जसको कार्यान्वयनले सबै गाउँपालिका बासीहरु लाभान्वित हुनुहुन्छ भन्ने मैले अपेक्षा गरेको छु ।
६. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा मैले यो वर्ष हासिल भएका उपलब्धिहरुलाई विशेष ध्यान दिँदै गाउँपालिकाबासीका आर्थिक र सामाजिक हित वृद्धि गर्न पहल गरेको छु । गाउँपालिकाको सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जनउत्तरदायी र जनताको पहुँचसम्म पुर्याउन विभिन्न खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न विशेष जोड दिएको छु । गाउँपालिकाले लिएका दीर्घकालीन योजना तथा गुरुयोजना अनुसारका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने प्रयास पनि यस आर्थिक वर्षको बजेटमा सम्बोधन गर्ने प्रयास गरिएको छ ।
७. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा मैले मूलतः नेपालको संविधान र कानूनहरु, संघीय सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन, गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र विभिन्न संघ संस्था एवम् विद्वतवर्गहरुबाट प्राप्त रचनात्मक सुझावहरुलाई विशेष ध्यान दिएको छु ।
८. चालु आर्थिक वर्षको जेठ मसान्तसम्म संघीय सरकारबाट समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ६ करोड ५२ लाख ६४ हजार, सशर्त अनुदान चालु तर्फ रु. १७ करोड ३४ लाख, सशर्त अनुदान पूंजीगत तर्फ रु ८२ लाख ८० हजार गरी जम्मा रु. १८ करोड ८२ लाख ४ हजार प्राप्त भएको छ । यसै गरी गण्डकी प्रदेश सरकारबाट समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ७० लाख १४ हजार, सशर्त अनुदान पूंजीगत ३० लाख र समपूरक अनुदान पूंजीगत तर्फ रु २० लाख गरी जम्मा रु. १ करोड २० लाख १४ हजार प्राप्त भएको छ । संघीय सरकारको राजस्व बाँडफाँडबाट जम्मा रु. ४ करोड ७१ लाख २५ हजार, प्रदेश सरकार राजस्व बाँडफाँड ६६ लाख २१ हजार गरी जम्मा रु. ५ करोड ५९ लाख ८६ हजार ५ सय, गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोतबाट

जम्मा रु. ६९ लाख ६४ हजार प्राप्त भै २०८१ जेठ मसान्तसम्मको यथार्थ आम्दानी रु. ४२ करोड ३१ लाख ६७ हजार भएको छ ।

९. माथि प्रस्तुत गरिएको आम्दानीबाट २०८१ जेठ मसान्तसम्म चालु तर्फ जम्मा रु. १७ करोड २३ लाख २३ हजार र पुँजीगत खर्च तर्फ जम्मा रु. ५ करोड ९९ लाख २३ हजार खर्च भै जम्मा रु. २३ करोड २२ लाख ४६ हजार यथार्थ खर्च भएको अवस्था रहेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

बजेटका उद्देश्यहरू:

- क) गाउँपालिकाबासीका मौलिक हक र अधिकारका रुपमा रहेका आवश्यकताहरू शीघ्र परिपूर्ति गर्दै जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने,
- ख) उपलब्ध स्रोत साधनहरूको न्यायोचित वितरण तथा उच्चतम प्रयोग गर्दै सामाजिक न्यायको प्रत्याभूति गराउने,
- ग) आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकास गरी तिब्र बसाइसराइको समस्या कम गरी गाउँपालिकामा बस्ने वातावरणको निर्माण गर्ने,
- घ) गाउँपालिका वासीहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षा तथा स्वास्थ्यको प्रत्याभूति दिलाउने,
- ङ) कृषि तथा पशुपालनबाट गाउँपालिकालाई कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउने,
- च) गाउँपालिकाभिन्न पर्यटकीय हिसाबले महत्वपूर्ण रहेका स्थलहरूको पहिचान गरी पर्यटन विकास गर्ने ।
१०. बजेटका उद्देश्यहरू हासिल गर्न मैले देहायअनुसारका नीतिगत, कार्यक्रमगत र प्रक्रियागत प्राथमिकता निर्धारण गरेको छु ।

देहाय :

- क) गरिबीको अन्त्य गर्न पिछडिएका क्षेत्र, वर्ग र समुदायको उपयुक्त तरिकाले उत्थान गर्दै सामाजिक सुरक्षाको विस्तार सहित कल्याणकारी व्यवस्थाको निर्माण,

- ख) उत्पादनको वृद्धि, कृषिमा आधुनिकीकरण र विभिन्न सरोकारवालाहरूको सहकार्यमा पूँजी निर्माणको माध्यमबाट रोजगारी सिर्जना र आयवृद्धि,
- ग) गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, कृषि, उद्योग, पर्यटन लगायतको विकास साथै रणनीतिक महत्वका भौतिक पूर्वाधार संरचनाको विकास तथा निर्माण र अधुरा आयोजनाहरूको कार्यान्वयन,
- घ) कानूनी राज्यको मान्यता अनुरूप विधिको शासन, सार्वजनिक सेवाको प्रभावकारिता, जवाफदेहिता र विकासमा जनसहभागिता मार्फत गाउँपालिकाबासीलाई अनुभूति हुने सुशासन प्रबर्द्धन,
- ङ) संघ, प्रदेश र गाउँपालिकाबिच समन्वय र सहकार्य मार्फत सन्तुलित विकास,
- च) उपलब्ध स्रोत-साधन, अवसर र जिम्मेवारीको उच्चतम उपयोग गर्न गाउँपालिका, सहकारी र निजी क्षेत्रबीच सहकार्य, र
- छ) गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा संघीय सरकारका राजस्व बाँडफाँडका मुख्य सूचकहरू जनसंख्या र क्षेत्रफलको आधारमा बजेट विनियोजन ।

सभाध्यक्ष महोदय,

११. अब म चालु आर्थिक वर्षमा यस गाउँपालिकाले सम्पन्न गरेका विभिन्न महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरूको चर्चा गर्न चाहन्छु ।
१२. गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको संरचनागत तथा प्रणालीगत सुधारका लागि स्थानीय शिक्षा ऐनमा व्यवस्था भएको कानुनी प्रावधान अनुरूप विद्यालयको शैक्षिक प्रशासन व्यवस्थापन गरिएको छ ।
१३. गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा अध्यापन गराई रहनु भएका प्रधानाध्यापक तथा शिक्षकहरूको सिकाई क्षमता वृद्धि, सिकाईमा नवीनतम प्रविधिको प्रयोग तथा सकारात्मक परिवर्तनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी निजहरूको व्यक्तित्व विकासका कार्यक्रमहरूको शुरुवात गरिएको छ ।
१४. महिनाबारीको समयमा विद्यालय जान नसक्ने विद्यार्थीहरूको समस्यालाई मध्यनजर गरी गाउँपालिकाका सबै विद्यालयहरूमा सेनेटरी प्याडको उपलब्धता बढाइएको छ ।
१५. कृषि, पशु र महिला तथा बालबालिकाका कार्यक्रमहरू लक्षित वर्गको पहिचान गरी सञ्चालन गर्ने परिपाटीको विकास गरिएको छ ।

१६. गाउँपालिकाको पहलमा हालसम्म सडक कालोपत्रे १.३ कि.मि., करिव २ कि.मी. सडक ग्रावेल र गरी सडक आवत जावतमा सहज भएको छ । गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन तथा १५ शैया आधारभूत अस्पतालको निर्माण सम्पन्न भएको छ । गाउँपालिकाको ६ वटा वडा कार्यालयहरूको भवनहरू निर्माण सम्पन्न भै आफ्नै भवनबाट प्रशासनीक कार्य सम्पादन शुरु भएको छ ।
१७. कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा सम्भाव्यता अध्ययन गरी एक घर दुइ फलफूल विरुवा कार्यक्रम सञ्चालन, सामुहिक व्यावसायिक कृषि तथा पशु उत्पादन गर्ने समूह वा सहकारीहरूलाई विभिन्न समपुरक अनुदान उपलब्ध गराइ अभिप्रेरित गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आ.व.२०८१/८२ आय र व्ययको अनुमान प्रस्तुत गर्दछु ।

आय अनुमान

क्र.स.	स्रोत	रकम	कैफियत
१	सशर्त तर्फको	१८,१४,६६,०००।-	
२	समानिकरण संघ	७,९१,००,०००।-	
३	विशेष	-	
४	समपुरक	१,००,००,०००।-	
५	राजस्व बाँडफाँड	७,५२,००,०००।-	
६	सशर्त तर्फको प्रदेश	-	
७	समानिकरण प्रदेश	९२,९८,०००।-	
८	विशेष प्रदेश	४०,००,०००।-	
९	समपुरक प्रदेश	६०,००,०००।-	
१०	राजस्व बाँडफाँड प्रदेश	३७,७८,०००।-	
११	बैंक मौज्जात	७,१२,५४,४५८।-	
१२	मालपोत	७,००,०००।-	
१३	आन्तरिक आम्दानी	१,६३,६०,०००।-	
१४	गत आ.व. को दायित्व सरेको मौज्जात	२,७३,४५,५४२।-	
	जम्मा अनुमान	४८,४५,०२,०००।-	
	कुल जम्मा बजेट	४८,४५,०२,०००।-	

व्यय अनुमान

क्र.स.	स्रोत	रकम	कैफियत
१	संघीय सशर्त तर्फका कार्यक्रमहरु	१८,१४,६६,०००।-	
२	विशेष तर्फ (प्रदेश)	४०,००,०००।-	
३	समपुरक तर्फ	१,००,००,०००।-	
४	वडागत शिलिङ	२,७६,०४,०००।-	
५	प्रशासनिक	९,४५,९०,०००।-	
६	विशेष कार्यक्रम (पालिका तर्फ)	८,९९,९८,४५८।-	
७	विगतका दायित्वहरु	२,३७,४९,५४२।-	
८	शाखागत शिलिङ	५,३९,०२,०००।-	
	जम्मा व्यय अनुमान	४८,४५,०२,०००।-	

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आ.व २०८१/८२ कार्यक्रम तथा योजना प्रस्तुत गर्दछु ।

गाउँपालिकाको विकासको लागि प्रत्यक्ष रूपमा वडा कार्यालयहरुबाट विकास सुरु हुने हुँदा हरेक वडाहरुलाई दिएको शिलिङ अनुसार वडा समिति मार्फत सिफारिस भइ आएका कार्यक्रम तथा बजेटलाई सोही अनुसारको व्यवस्था गरेको छु ।

१८. वडा न. १ मा पूर्वाधार विकास क्षेत्र अन्तर्गत ३१ लाख ४५ हजार, आर्थिक विकास क्षेत्र तर्फ ४ लाख ५० हजार, सामाजिक विकास क्षेत्र तर्फ ४ लाख ५० हजार, वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र तर्फ ३ लाख ५५ हजार र सुशासन तथा सेवा प्रवाह क्षेत्रका २ लाख ५४ हजार गरि जम्मा ४६ लाख ५४ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१९. वडा न. २ मा पूर्वाधार विकास क्षेत्र अन्तर्गत २३ लाख, आर्थिक विकास क्षेत्र तर्फ १० लाख, सामाजिक विकास क्षेत्र तर्फ १९ लाख ५० हजार, वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र तर्फ ७५ हजार र सुशासन तथा सेवा प्रवाह क्षेत्रमा २ लाख ७५ हजार गरि जम्मा ५६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२०. वडा न. ३ मा पूर्वाधार विकास क्षेत्र अन्तर्गत ३० लाख, आर्थिक विकास क्षेत्र तर्फ ४ लाख, सामाजिक विकास क्षेत्र तर्फ ११ लाख र सुशासन तथा सेवा प्रवाह क्षेत्रमा २ लाख गरी जम्मा ४७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२१. वडा न. ४ मा पूर्वाधार विकास क्षेत्र अन्तर्गत २६ लाख ५० हजार, आर्थिक विकास क्षेत्र तर्फ ७ लाख ५० हजार, सामाजिक विकास क्षेत्र तर्फ ६ लाख ५० हजार, वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र तर्फ २ लाख ५० हजार र सुशासन तथा सेवा प्रवाह क्षेत्रका ३ लाख ५० हजार गरि जम्मा ४६ लाख पचास हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२२. वडा न. ५ मा पूर्वाधार विकास क्षेत्र अन्तर्गत १८ लाख ५० हजार, आर्थिक विकास क्षेत्र तर्फ २ लाख, सामाजिक विकास क्षेत्र तर्फ ३ लाख ५० हजार, वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र तर्फ २ लाख र सुशासन तथा सेवा प्रवाह क्षेत्रका २ लाख गरि जम्मा २८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२३. वडा न. ६ मा पूर्वाधार विकास क्षेत्र अन्तर्गत ३२ लाख ७० हजार, आर्थिक विकास क्षेत्र तर्फ ५ लाख ५० हजार, सामाजिक विकास क्षेत्र तर्फ ६ लाख ७० हजार, वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र तर्फ १ लाख ५० हजार र सुशासन तथा सेवा प्रवाह क्षेत्रका ५ लाख ६० हजार गरि जम्मा ५२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म सामाजिक विकासतर्फका क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा विनियोजन प्रस्ताव प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सामाजिक विकास

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

२४. आगामी आर्थिक वर्षमा शिक्षा तर्फ बाल विकास सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारी तथा विद्यालय सहयोगीको थप तलव भत्ताको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु. ८४ लाख रकम विनियोजन गरेको छु । माध्यमिक तहमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको लागि विद्यालयमै सीप सिकाउने उद्देश्यले सिकाइसंगै सीप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२५. विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरि शिक्षण सिकाइमा सुधार गर्न शिक्षक तालिमहरू सञ्चालन गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२६. गाउँपालिकाभिन्न खेल क्षेत्रको प्रवर्द्धन तथा विकास गर्न अध्यक्ष कप खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गर्ने कार्यका लागि रु.८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२७. बौदीकाली गाउँपालिकाबाट वैदेशिक मुलुकमा गई विभिन्न प्रकारका सिपहरू आर्जन गरी गाउँपालिकाभिन्न फर्की उद्यम गर्न चाहने युवाहरूलाई उद्यम विकासमा सहयोग गर्ने कार्यक्रमको लागि अध्यक्षसँग युवा इलम कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु. ६ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२८. गाउँपालिकाभिन्न विभिन्न प्रकारका खेलकुदहरू प्रवर्द्धन, खेलाडी प्रोत्साहन तथा खेलकुद सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु. ३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२९. “मेरै गाउँमा मेरै प्राविधिक” कार्यक्रम सञ्चालन गरि प्राविधिक शिक्षामा विद्यार्थीको आकर्षण वृद्धि गर्न प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको लागि छात्रवृत्ति दिने व्यवस्था मिलाएको छु । यस कार्यक्रमको लागि रु. २५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
३०. गाउँपालिका स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता संचालन गर्न रु. ५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
३१. गाउँपालिकाको शैक्षिक गुणस्तर सुधारमा प्रोत्साहन गर्न वि.व्य.स. अध्यक्ष तथा शि.स. संघ अध्यक्षलाई अभिमुखीकरण,शैक्षिक सिकाइ आदानप्रदान, सट्टा शिक्षक व्यवस्थापन, स्वयंसेवक शिक्षक परिचालन, सिकाइ उपलब्धि परीक्षण, विद्यालय कार्य सम्पादन परीक्षण,विद्यालय अनुगमन, माध्यमिक विद्यालयहरूमा Reader’s Club निर्माण, ह्युमन लाइब्रेरी जस्ता कार्यक्रमहरूको व्यवस्था मिलाएको छु ।
३२. स्थानीय भाषा,संस्कृति,धार्मिक,पर्यटकीय,पुरातात्विक सम्पदा तथा आर्थिक क्रियाकलापहरू समेटिएको कक्षा १ देखि ८ सम्मको स्थानीय पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

३३. गाउँपालिकाभिन्नका अपाङ्गता भएका तथा अभिभावक विहिन बालबालिकाहरूको अध्ययनमा सहयोग गर्न आवश्यक रकम व्यवस्था गरेको छु ।
३४. युवाहरूलाई सरकारी सेवा प्रति आकर्षित गर्न लोकसेवा आयोग तथा शिक्षक सेवा आयोगको तयारी कक्षा सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु ३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३५. एस.ई.ई दिने विद्यार्थीहरूको लागि तयारी कक्षा सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु । यसका लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३६. यसरी शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा तर्फ जम्मा रु. २ करोड ६२ लाख ५२ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्य तथा सरसफाई

३७. स्वास्थ्य सेवालार्ई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी बनाइ जनताको सहज पहुँच पुऱ्याउन गाउँपालिकाभिन्न स्थापना गरिएका सामुदायिक इकाईहरूमा कर्मचारी व्यवस्था गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
३८. गाउँपालिका भिन्न गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । सुरक्षित प्रसुति सेवाको लागि जटिल सुत्केरीलाइ अस्पताल सम्म र सामान्य सुत्केरीलाई वर्थिड सेन्टरसम्म पुऱ्याउनको लागि यातायात खर्च व्यवस्था गरेको छु यसका लागि रु ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३९. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको कामलाई प्रभावकारी बनाउन महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको अर्धवार्षिक समीक्षा, नियमित बैठक, सिकाइ भ्रमण तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका दिवस मनाउने व्यवस्थाका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४०. बौदीकाली वासीहरूको स्वास्थ्य विमामा पहुँच पुऱ्याउन स्वास्थ्य विमा प्रोत्साहन कार्यक्रमको लागि रु ६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४१. निशुल्क आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु। योग तथा ध्यान कार्यक्रम, पञ्चकर्मको माध्यमबाट सकरात्मक सौचको विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

४२. यसरी स्वास्थ्य तथा सरसफाई प्रवर्द्धन कार्यक्रम तर्फ रु. ८० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तर्फका कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

४३. विगतका वर्ष देखी सञ्चालन हुँदै आएको सुत्केरीसँग उपाध्यक्ष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु । यसका लागि रु ६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४४. मजदुरहरुको सामाजिक सुरक्षाको लागि मजदुर सञ्चित कोषको व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु ६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४५. गाउँपालिकाबासीले आफ्ना समस्या तथा सुझावहरुलाई स्थानीय सरकारको प्रमुखसँग सोझै राखे वातावरणको सिर्जना गरी स्थानीय सरकारको पहुँच जनस्तरसम्म पुऱ्याउने कामको लागि जनतासँग अध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यस कार्यका लागि रु. २ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

४६. गाउँपालिकामा रहनु भएका ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई सम्मान गर्न जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यसको लागि रु.८ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

४७. गाउँपालिकामा दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरी स्वरोजगार बनाउने उद्देश्यका साथ आत्मनिर्भरता र सिप विकास तालिम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४८. विभिन्न जातजातिहरुको भाषा,धर्म तथा संस्कृति संरक्षण गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

४९. यस गाउँपालिकाभिन्न विभिन्न कारणबाट एकल रुपमा आफ्नो जीवनयापन गरिरहेका विदुर पुरुषको लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने कार्यको निरन्तरताको लागि रु. ९ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अव म कृषि तथा पशु क्षेत्रका कार्यक्रमहरू तर्फ आगामी आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाले गर्ने कार्यक्रमको बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

५०. कृषि तथा पशु क्षेत्रका कार्यक्रमबाट गाउँपालिकालाई आर्थिक समृद्धिको बाटोमा अगाडी बढाउन कृषक तालिम तथा क्षमता विकास कार्यक्रम, सञ्चालन गर्ने सौँच सहित रकम रु. २ लाख विनियोजन गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
५१. कृषिको उत्पादनलाई बृद्धि गर्न कृषि चुन वितरण कार्यक्रमको लागि व्यवस्था मिलाएको छु । यस कार्यका लागि रु.२ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
५२. कृषि मेला दिवस र महोत्सव, कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
५३. गाउँपालिका भित्र एक वडा एक नमुना फर्म स्थापना कार्यक्रमको लागि रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५४. गाउँपालिकाभित्र विभिन्न प्रकारका फूल तथा फलफूल खेती, प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
५५. गाउँपालिकाभित्र कागती नर्सरी स्थापना कार्यक्रमको लागि व्यवस्था मिलाएको छु । यस कार्यका लागि रु. १ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
५६. पशु विकासको माध्यमबाट पशु आहारमा सुधार गरी पशुजन्य उत्पादनलाई बृद्धि गर्न घाँस प्रवर्द्धन कार्यक्रमको लागि रु.२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५७. कृषि ऋणमा व्याज अनुदान (दुग्ध प्रवर्द्धन) कार्यक्रमको लागि रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५८. बौदीकाली गाउँपालिकालाई दुध उत्पादनमा आत्म निर्भर बनाउन दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थालाई सहयोग कार्यक्रमका लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५९. उन्नत जातको दुधालु पशु खरीद गर्ने किसानलाई नगद सहयोग कार्यक्रमको लागि यसका लागि रु१० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६०. बाखा पकेट क्षेत्र स्थापना कार्यक्रमको लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६१. साना पशुपन्छी तथा मत्स्य व्यवसायिक फार्म स्थापना तथा विस्तार कार्यक्रम यसका लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

६२. गाउँपालिकामा हुनसक्ने विपद् व्यवस्थापन गर्न विपद् व्यवस्थापन कोषलाई निरन्तरता दिदै रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६३. सेवा प्रवाहलाई सरल र नागरिकको पहुँच सम्म पुऱ्याउन एकिकृत घुम्ति सेवा शिविर कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यसका लागि रु ९ लाख ४४ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६४. बाहाखोला खानेपानी आयोजना सञ्चालनको लागि रु ४० लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

६५. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसँग लागत साझेदारीको लागि रु १८ लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

६६. वडा नं. ६ को पुरानो नरम देखि डडुवा सम्मको सडक स्तरोन्नतिको लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६७. धर्मात्मा माध्यमिक विद्यालय खेलमैदान तथा पूर्वाधार निर्माण कार्यको लागि रु ६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । त्यसै गरी कालिगण्डकी प्रा.वि. पूर्वाधार विकास कार्यको लागि रु १० बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६८. संघीय सरकारसँगको साझेदारीमा समपूरक अनुदान अन्तर्गत योजना कार्यान्वयन गर्ने गरी बौदीकाली चक्रपथको चापाभङ्ग्याङ्ग देखी राइका हुँदै सावरी पुलसम्मको सडक स्तरोन्नति गर्न गाउँपालिकाबाट रु. १ करोड र संघीय सरकारबाट रु. १ करोड गरी जम्मा रु. २ करोड बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

६९. गण्डकी प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा समपूरक अनुदान अन्तर्गत योजना कार्यान्वयन गर्न सिंहटारी वि.पि.चोक गाउँपालिका हुँदै अकलादेवी मन्दिरसम्म सडक कालोपत्रे गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यस कार्यका लागि गण्डकी प्रदेश सरकारबाट ६० लाख र गाउँपालिकाबाट ६० लाख गरी जम्मा रु. १ करोड २० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

७०. गाउँपालिका भित्र हुने अवैध कार्यहरूको नियन्त्रण तथा गाउँपालिकाको शान्ति सुरक्षालाई चुस्तदुरुस्त पार्न गाउँपालिकामा नगर प्रहरी नियुक्ति गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
७१. सडक सुरक्षालाई ध्यान दिदै रातको समयमा पनि उज्यालो बनाउन टोल बस्ती सडक बिजुली कार्यक्रमको लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७२. च्वादी खोला पुल निर्माणका लागि रु ८० करोड विनियोजन गरेको छु ।
७३. पर्यटन क्षेत्र विकासको लागि साहसिक पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु ३ लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- ७४.
७५. सुरक्षित आवास कार्यक्रम मार्फत घरको छानो विस्थापन गर्न रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७६. पालिका अन्तर्गतका विभिन्न सडकहरू ग्राभेल गर्नको लागि रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७७. बौदीकाली-२ डेढगाउँमा ब्याडमिन्टन कोर्ट निर्माणको लागि रु ६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७८. कला, सस्कृति संरक्षण र प्रवर्द्धनको लागि व्याघनमा मगर संग्राहलय निर्माणको लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । यसै गरी नेवारी कला, सस्कृति संरक्षणको लागि रु १ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु
७९. गाउँपालिकाभित्र हुन सक्ने दुर्घटना तथा जटिल रोगका कारण अस्पताल सम्मको पहुँच तुरुन्त पुऱ्याउन आगामी आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाले एम्बुलेन्स खरिद गरी सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । एम्बुलेन्स खरिदको लागि रु. २५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
८०. गाउँपालिका भित्र विद्युत पहुँच पुऱ्याउन बाँकी रहेका घर परिवारलाई विद्युतीय सेवाबाट बञ्चित हुन नदिन मिटरबक्स जडान गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यस कार्यका लागि मिटर बक्स जडानमा ५० प्रतिशत अनुदान र विद्युतको पोल देखि घरसम्म पुऱ्याउने कालो सर्भिस तार निशुल्क वितरण गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

८१. कुवाकोट चार डाँडा रिष्टे सडक स्तरोन्नती, निरन्दी खोला हर्वले सडक स्तरोन्नती, बाझोबारी सडक स्तरोन्नती, झरेक डाडाँ पोखरीछाप सडक स्तरोन्नी, अर्मले पश्चिमथर सडक स्तरोन्नी, बोहेछाप बस्ती भित्र गल्ली स्तरोन्नीको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८२. जलस्रोत तथा सिंचाई पद्धतिलाई व्यवस्थित गर्न बौदीकाली-४ स्थित लुकुवा कुलो मर्मत लागि रकम रु.१ लाख रुपैया विनियोजन गरेको छु ।
८३. शुद्ध खानेपानीमा सर्वसाधारण जनताको पहुँच विस्तार गरी खानेपानीको बढ्दो मागको पूर्तिको लागि चितुवाखोला खानेपानी पाइप खरिदको लागि रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
८४. पर्यटन प्रवर्द्धनको निम्ति सुन्दर डाँडा पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम अन्तरगत रु ५ लाख र होमस्टे प्रवर्द्धनका लागि रु ३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८५. वडा न. ३ को सिउन खोला मोटर बाटो नाली निर्माणका लागि रु. ८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
८६. झरेक डाँडा आमा समूह भवन निर्माणका लागि ६ लाख ५० हजार र डेढगाउँ मा.वि. ट्रसवाला सभा हल निर्माणको रु. ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८७. सर्वप्रिय आधारभूत विद्यालय अधुरो भवन निर्माण लागि रु. ७ लाख विनियोजन गरेको छु ।
८८. कालीगण्डकी प्रा.वि., अकला देवी प्रा.वि., पदम कन्या प्रा.वि, बेलभञ्ज्याङ मा.वि. र शारदा मा.वि.मा शौचालय निर्माणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८९. वडा न. ५ मा आमा समूह भवन निर्माणका लागि रु १४ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आगामी आर्थिक वर्षको लागि तयार गरिएको बार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म माथिका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि बजेट विनियोजन र श्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

९०. आगामी आर्थिक वर्षका नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न रु. ४५ करोड २४ लाख २ हजार विनियोजन गरेको छु । उक्त अनुमान गरिएको बजेटको खर्च व्यहोर्ने श्रोत मध्ये गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानीबाट रु. १ करोड ६६ लाख ६० हजार, चालु आर्थिक वर्षको नगद बैंक मौज्दातबाट रु. ५ करोड ६५ लाख, जम्मा राजस्व बाँडफाँड (संघ र प्रदेश) बाट ७ करोड ८९ लाख ७८ हजार, जम्मा अनुदान (संघ र प्रदेश: वित्तीय समानीकरण, सशर्त अनुदान, विशेष अनुदान र मालपोत) बाट रु. ३५ करोड ७० लाख ६४ हजार रकम प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

९१. अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को राजस्व परिचालनको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।
९२. यस गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर गराउँदै जाने योजना सफल बनाउनका लागि कर प्रणालीमा संरचनात्मक परिवर्तन गरी संघ र प्रदेश सरकारसँग निर्भर रहनुपर्ने बाध्यताको अन्त्य गर्दै आन्तरिक आर्थिक क्रियाकलापमा आधारित तुल्याइ दीगो कर प्रणालीमा रूपान्तरण गर्दै जान निम्न उद्देश्य हासिल गर्ने गरी राजस्व परिचालन गरिनेछ ।
- क) वैज्ञानिक अनुमान योग्य र पारदर्शी राजस्व प्रणालीको विकासबाट निजी लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना गरी उत्पादनमूलक उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन र संरक्षण प्रदान गर्ने ।
- ख) गाउँपालिकाभित्र सम्भावित करयोग्य सबै प्रकारका आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई करको दायरामा ल्याउँदै कर छली तथा चुहावट नियन्त्रण गरी करको दर कम गर्दै दायरा विस्तार गर्ने ।
- ग) राजस्वको पहिचान र सम्भाव्यता अध्ययनको लागि स्थानीय राजस्व परामर्श समितिलाई क्रियाशिल बनाउने ।
- घ) गाउँपालिकाको कर प्रशासनलाई सक्षम बनाउन सूचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत कर संकलन गर्ने ।
- ङ) गैर कर राजस्वका दरहरूलाई समसामयिक लागत प्रभावित र पारदर्शी बनाइ थप राजस्व संकलन गर्न प्रयास गर्ने ।

च) कर लगाउँदा वातावरणीय तथा पर्यावरणीय संरक्षण तर्फ उचित ध्यान दिइनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

मैले माथि प्रस्तुत गरेको बजेटको सफल कार्यान्वयनबाट गाउँपालिकामा उपलब्ध श्रोत र साधनको उच्चतम उपयोग र समन्यायिक वितरण भई गाउँपालिकाबासीको जीवनस्तर सहज, सुरक्षित र गुणस्तरीय हुँदै जाने तथा दीगो र उच्च आर्थिक वृद्धिको जग मजबुत हुने अपेक्षा लिएको छु । गाउँपालिकाभित्रको सार्वजनिक सेवाको प्रभावकारिता एवं गुणस्तर अभिवृद्धि भई सुशासनको प्रत्याभूती हुने विश्वास लिएको छु ।

प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्दा मलाई सहयोग गर्नुहुने अध्यक्षज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरू, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरू, गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरू, गाउँपालिकाका राजनीति दलका प्रमुख तथा प्रतिनीधिहरू, गाउँपालिकाका विद्वत वर्गहरू, गाउँपालिकाका सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, बजेट निर्माणको क्रममा अमूल्य राय सुझाव उपलब्ध गराउने सम्पूर्ण सहयोगीहरू र गाउँपालिकाबासी प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै बजेट कार्यान्वयनमा सबैको सकारात्मक सहयोगको अपेक्षा सहित सबल र समृद्ध बौदीकाली गाउँपालिका निर्माणको महान यात्रामा सबै गाउँपालिकाबासीलाई सहभागी हुन आह्वान गर्दै बिदा हुन चाहन्छु ।

धन्यवाद नमस्कार !

डिल कुमारी के.सी. सारु मगर
उपाध्यक्ष